

Fogyasztás

Table 1-1 WORLDWIDE GROWTH IN SELECTED HUMAN ACTIVITIES AND PRODUCTS 1970-1990

	1970	1990
Human population	3.6 billion	5.3 billion
Registered automobiles	250 million	560 million
Kilometers driven/year (OECD countries only)		
by passenger cars	2584 billion	4489 billion
by trucks	666 billion	1536 billion
Oil consumption/year	17 billion barrels	24 billion barrels
Natural gas consumption/year	31 trillion cubic feet	70 trillion cubic feet
Coal consumption/year	2.3 billion tons	5.2 billion tons
Electric generating capacity	1.1 billion kilowatts	2.6 billion kilowatts
Electricity generation/year by nuclear power plants	79 terawatt-hours	1884 terawatt-hours
Soft drink consumption/year (U.S. only)	150 million barrels	364 million barrels
Beer consumption/year (U.S. only)	125 million barrels	187 million barrels
Aluminum used/year for beer and soft drink containers (U.S. only)	72,700 tonnes	1,251,900 tonnes
Municipal waste generated/year (OECD countries only)	302 million tonnes	420 million tonnes

Woi

a fogyasztás szerkezete a világ 3 érségében

TABLE 2-1. World Consumption Classes, 1992

Category of Consumption	Consumers (1.1 billion)	Middle (3.3 billion)	Poor (1.1 billion)
Diet	meat, packaged food, soft drinks	grain, clean water	insufficient grain, unsafe water
Transport	private cars	bicycles buses	walking
Materials	throwaways	durables	local biomass

SOURCE: Worldwatch Institute.

Fogyasztás

	energia kg oe/fő, 2001	hús kg/fő, 2003	pc/1000 fő 2001
Ausztria	3.825	90,8	335
Belgium	5.735	91,5	233
Kína	896	25,4	19
Csehország	4.049	60,9	146
Németország	4.264	55,4	382
Magyarország	2.487	64,7	100
India	515	4,9	6
Japán	4.099	19,7	349
Hollandia	4.814	55,0	428
Lengyelország	2.344	77,1	85
Szlovákia	3.480	35,1	148
USA	7.996	88,5	625

Forrás: European and International Marketing

4

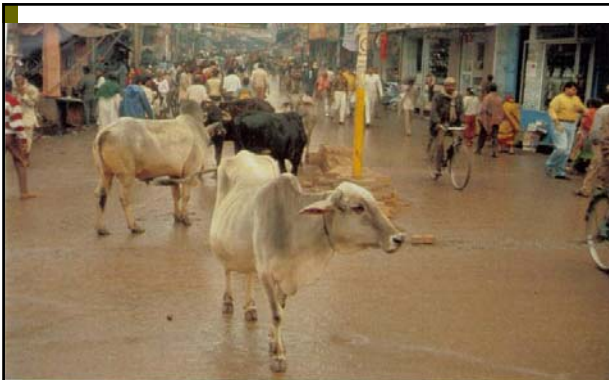
Személygépkocsik

	millió db		db/ezer fő 2003-ban
	1980	2003	
Ausztria	2,2	3,9	485
Belgium	3,2	4,8	464
Kína*	0,2	7,8	6
Csehország*	2,5	3,8	370
Németország*	30,7	44,8	543
Magyarország	0,9	2,8	274
India*	2,1	5,0	5
Japán	23,7	55,6	435
Hollandia	4,5	6,9	428
Lengyelország	2,3	11,6	300
Szlovákia*	0,9	1,4	255
USA	121,6	137,2	486

* 1990

Forrás: European and International Marketing

5

Heilige Kühe in Indien: Sanfte Lebensspender

6

Mire költik a pénzüket (\$/fő, 2001-ben)

	közlekedés	szabadidő, szórakozás	autóvásárlás	szórakoztató elektronika, informatika	könyv, újság	üdítőital
osztrákok	2.158	1.067	1.308	152	128	95
belgák	1.965	1.132	562	222	134	135
kínaiak	14	20	2,6	8	4	2,2
csehek	244	194	43	45	44	44
németek	1.946	1.191	877	272	259	134
magyarok	317	87	58	13	25	20
indiaiak	33	3	4,6	1	1	3
japánok	1.612	1.217	438	197	250	90
hollandok	1.442	1.151	625	282	209	87
lengyelek	190	143	35	36	38	53
szlovákok	174	166	33	39	36	53
amerikaiak	2.897	2.325	1.223	437	369	224

Forrás: European and International Marketing

7

Észak- déli fogyasztási kontrasztok

- A világ leggazdagabb 20%-a használja el a Föld természeti erőforrásainak mintegy 75%-át.
- Az USA-ban a bolygó lakosságának 6%-a él, de erőforrásainak hatalmas hányadát: 30%-át fogyasztja.
- A világ 225 leggazdagabb emberének vagyona megegyezik a legszegényebb 47%, azaz 2,5 milliárd ember éves jövedelmével.
- Sokan azt hiszik, hogy a Föld nem termel elegendő élelmiszert az emberiség eltartására. Ez nem igaz. A jövedelmek egyenlőtlen eloszlása a fő oka annak, hogy 800 millió alultáplált ember él bolygónkon...
- Egy 2000-ben közzétett brit jelentés szerint mintegy 400 millió font (142 milliárd Ft) értékű – elpazarolt! – élelmiszer kerül hulladéklerakókba vagy szeméttégetőkbe.
- Nemrégiben egy amerikai kormányzati tanulmányban kimutatták, hogy az USA-ban termelt élelmiszer több mint negyedét nem eszik meg.

Mi a fenntartható fogyasztás?

- A fenntartható fogyasztás a fenntartható fejlődés kulcsfontosságú feladata (1992 Föld csúcstalálkozó, Rio de Janeiro)
- „A fenntartható fogyasztás nem a kevesebb fogyasztásról szól, hanem másként fogyasztásról, hatékonyabb fogyasztásról, javított életminőség biztosításáról. Jelenti még a gazdag és a szegény közötti osztozást is.”
- „Az alapvető szükségletek kielégítésére és az életminőség javítására irányuló szolgáltatások és termékek használata, miközben a természeti erőforrások és mérgező anyagok használata, ezzel együtt a hulladék és mérgezőanyag kibocsátása minimálisra csökken azzal a céllal, hogy a jövő generációinak szükségleteit ne veszélyeztesse.”

(Forrás: Fenntartható fogyasztási lehetőségek, 2001, UNEP, <http://www.rec.hu/hftf/doc/SCOPEhu.pdf>)

A NEM fenntartható fogyasztás hatásai

- **Környezeti hatások** 3 fő típusa:
 - **Erőforrások felélése**
 - **Szennyezés**
 - **Biológiai sokszínűség csökkentése**
- 1990 és 1995 között 65 millió hektár (130 millió futballpálya terület) erdő tűnt el a világon összesen található 3500 millió hektárból
- 1996-ban a világ kb. 4630 emlős fajának 25%-át, 9675 madár fajának 11%-át fenyegette a teljes kihalás veszélye
- A tengeri halfogás globálisan megkétszereződött 1975 és 1995 között, és mára 60%-ra becsülik azon halászfogóterületek számát, ahol a hozam csökken, ill. afele tart.
- Minden évben 400 millió tonna veszélyes hulladék keletkezik a háztartási cikkekből
- Egy átlagos világpolgár egyévi fogyasztásának megtermeléséhez, és a fennmaradó szemét elhelyezéséhez 2,3 hektárra van szükség. Ez 40%-kal több a fenntarthatónál.
- Ráadásul minden évben eggyel több hektárra van szükségünk, mint az előzőben.

A NEM fenntartható fogyasztás hatásai

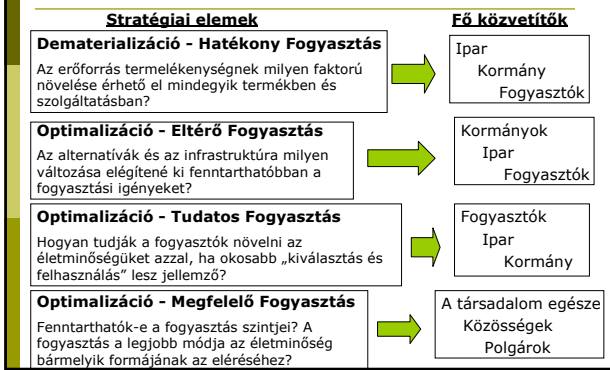
- **Társadalmi hatások**
 - Szegénység
 - Közösségi és kulturális ártalmak

Fenntartható fogyasztás

Két alapelv köré épül:

- Termékek és szolgáltatások **dematerializációja**
 - Jobb erőforrás termelékenység
 - Termékhatékonyság: használjunk kevesebbet
 - Folyamathatékonyság: csináljunk kevesebbet
- A fogyasztási minták **optimalizációja**
 - **Eltérő fogyasztás**
 - **Tudatos fogyasztás**
 - **Megfelelő fogyasztás**

Fenntartható fogyasztás:

A tudatos vásárló 12 pontja

- A pénzeddel szavazol!**
A vásárlás a Te döntésed. Eldöntheted, mit és kit támogatsz, mit nem.
- A szemét a legdrágább!**
Mindig gondold végig, mennyit dobsz majd ki abból, amit megveszel.
- Cetli**
Vásárlás előtt írd össze, mire van szükséged. A nagy üzletek profi módszerekkel csábítanak felesleges pénzköltésre. Ne hagyatkozz 'poltrúkkökre'.
- Helyben**
A nagy bevásárlóközpontok helyett vásárolj piacon, vagy helyi boltban.
- Mennyi műanyagot viszel haza?**
Vigyél magaddal táskát, szatyrot, ne fogadj el zacskót mindenhol. Válaszd az egyszerűen csomagolt árukat. Keresd a visszaváltható, illetve újrahasznosított csomagolást.
- Keresd az eredetit!**
Ne dőlj be a szép külsőnek és a vicces dumának: kerüld a nem természetes alapanyagból, vegyszerek segítségével, gyárilag előállított ételeket.
- Olvasd el a címkéket!**
Az élelmiszerek és kozmetikumok rengeteg káros (és felesleges) anyagot tartalmazhatnak. Ne kezeld magad vegyszerrel, se kívülről, se belülről, ha vegyszer nélkül is kaphatsz.
- Erőszakmentes szépség**
Válassz olyan kozmetikumokat, amelyeket állatkínzás nélkül tesztelnek, illetve nem tartalmaznak állati eredetű anyagokat.
- Tartós használat!**
- Frisset**
Friss, hazai idényzöldséget és -gyümölcsöt vegyél az üvegházi, több tízezer kilométert utaztatott, mesterségesen érlelt, agyoncsomagolt és tartósított áruk helyett.
- Helyi termékeket vedyél**
Keresd a lakóhelyed közelében készülő dolgokat. Így a helyi környezetet támogathatod, valamint kevésbé járulsz hozzá a szállításal járó környezetterheléshez.
- Nem mindegy!**
Ha nincs is tökéletes termék, keresheted mindig a jobbat. Legyél tudatos: járj utána, hogy ki állítja elő, mit tartalmaz, mibe csomagolják, hová kerül.

Rózsa Sándor Ökokiskátéja

- Fussuk körül este a lakótelepet
- Ne szedjük be semmiféle pirulát
- És ha fáj!
- Ne járj fogorvoshoz!
- Ne járj orvoshoz!
- Fútsunk kalotaszegi legényessel!
- Vásároljunk élő, lélegző élelmiszereket
- Vásároljunk a termelőtől
- Szórakoztassuk önmagunkat
- Ne járjunk tömegrendezvényre

-
- Ne rohanjunk sehová
 - Ne utazzunk sehová
 - Ne vásároljunk könyveket
 - Ne vásároljunk semmit
 - Ne ücsörögjünk a tévé előtt
 - Beszélgessünk
 - Ne vigyünk haza szemetet
 - Ne használj automatákat
 - Ne csinálj egyesületet

16

Források

- Fenntartható fogyasztási lehetőségek, 2001, UNEP, <http://www.rec.hu/hftf/doc/SCOPEhu.pdf>
- Náray-Szabó Gábor: Fenntartható fejlődés – fenntartható fogyasztás, <http://www.kfki.hu/chemonet/TermVil/tv99/tv9912/naray.html>
- <http://www.tudatosvasarlo.hu/12pont.html>
